

i Introduksjon til DAT200 eksamen

EMNE: DAT200 Algoritmer og Datastrukturer

DATO OG KLOKESLETT: 2. mars 2020 klokka 09.00 - 13.00

TID FOR EKSAMEN: 4 timer

TILLATTE HJELPEMIDDEL: Ingen trykte og håndskrevne hjelpemidler, standard enkel kalkulator

EMNEANSVARLIG: Erlend Tøssebro

TELEFONNUMMER: 48107119

Merknad: Du må lese instruksjonene før du starter med å løse eksamsoppgavene!

Alle programeksempler er oppgitt i både Java og Python. Dette skyldes at DAT200 har endret programmeringsspråk fra Java til Python i år, men dette eksamenssettet er også tredje forsøk for de som hadde DAT200 i fjor med Java. For alle oppgaver som krever programmering så er det lov å programmere i både Java og Python.

For oppgavene som krever programmering: Det viktigste er at du viser at du forstår hvordan en løsning kan programmeres i enten Java eller Python. Enkle skriveaufer i navn på metoder vil ikke trekke ned. Å bruke et annet navn på en metode så lenge det går klart fram hva du prøver å gjøre vil heller ikke trekke ned.

Når du programmerer kan du bruke en syntaks fra C++ for å indikere at en metode tilhører en klasse. Dette betyr at i stedet for å skrive metoden inni klassen så skriver du klassenavn::metodenavn.

Du trenger ikke å inkludere import-setninger i programmene dine med mindre oppgaven eksplisitt spør om det.

1 Analyse av algoritme, enkel

Hva er kjøretida til funksjonen fakultet, oppgitt under?

```
def fakultet(tall):
    resultat = 1
    for n in range(1, tall+1):
        resultat *= n
    return resultat
```

Velg ett alternativ

- O(1)
- O(log(n))
- O(n)
- O(n*log(n))
- O(n^2)
- O(n^3)
- O(2^n)

Java-versjon:

```
public static long fakultet(int tall) {
    int resultat = 1;
    for (int n=1;n<=tall;n++) {
        resultat *= n;
    }
    return resultat;
}
```

Maks poeng: 4

2 Analyse av algoritme, middels

Hva er kjøretida til funksjonen finn_primitall, oppgitt under?

```
def finn_primitall(til):
    print("1\n2\n3")
    for i in range(4, til+1):
        delelig = False
        for deletall in range(2, i//2 + 1):
            if i % deletall == 0:
                delelig = True
                break
        if not delelig:
            print(str(i))
```

Velg ett alternativ

- O(1)
- O(log(n))
- O(n)
- O(n*log(n))
- O(n^2)
- O(n^3)
- O(2^n)

Java-versjon:

```
public static void finn_primitall(int maksimalverdi) {
    System.out.println("1\n2\n3");
    for (int i=4;i<=maksimalverdi;i++) {
        boolean delelig = false;
        for (int deletall = 2; deletall <= (i/2)+1; deletall++) {
            if (i % deletall == 0) {
                delelig = true;
                break;
            }
        }
        if (!delelig) {
            System.out.println(i);
        }
    }
}
```

Maks poeng: 4

3 Analyse av algoritme, avansert

Hva er kjøretida til følgende funksjon i O-notasjon? Anta at vekt_liste og verdi_liste er standard Python lister (Arraybaserte lister).

```
def knapsack(kapasitet, vekt_liste, verdi_liste):
    verdi_matrise = []
    for i in range(len(vekt_liste)):
        verdi_matrise.append([])
    for j in range(kapasitet + 1):
        verdi_matrise[0].append(0)
    for i in range(1, len(vekt_liste)):
        for j in range(kapasitet + 1):
            if vekt_liste[i] > j:
                verdi_matrise[i].append(verdi_matrise[i-1][j])
            else:
                verdi_matrise[i].append(maksimum(verdi_matrise[i-1][j], verdi_matrise[i-1][j-vekt_liste[i]] + verdi_liste[i]))
    return verdi_matrise[-1][-1]
```

Skriv ditt svar her...

Java-versjon:

```
public static int knapsack(int kapasitet, int[] vekt_liste, int[] verdi_liste) {
    int[][] verdi_matrise = new int[vekt_liste.length][kapasitet+1];
    for (int i=0;i<=kapasitet;i++) {
        verdi_matrise[0][i] = 0;
    }
    for (int i=1;i<vekt_liste.length;i++) {
        for (int j=0;j<=kapasitet;j++) {
            if (vekt_liste[i] > j) {
                verdi_matrise[i][j] = verdi_matrise[i-1][j];
            } else {
                verdi_matrise[i][j] = Math.max(verdi_matrise[i-1][j], verdi_matrise[i-1][j-vekt_liste[i]] +
verdi_liste[i]);
            }
        }
    }
    return verdi_matrise[vekt_liste.length - 1][kapasitet];
}
```

Maks poeng: 6

4 Konvertering mellom listetyper

Hvis du har en lenket liste og ønsker å bruke en algoritme som er raskere på en array-liste, kan den lenkete lista konverteres til en array-liste. Skriv en algoritme for dette. Hva er kjøretida til algoritmen i O-notasjon? Algoritmen blir vurdert både basert på om den er korrekt og hva kjøretida dens er i O-notasjon.

Du kan skrive algoritmen i pseudokode eller Python kode.

Skriv ditt svar her...

1	
---	--

Maks poeng: 8

5 Splitt og hersk

Beskriv programmeringsteknikken Splitt og Hersk, gjerne gjennom et eksempel. Hvilke av sorteringsalgoritmene nevnt under bruker programmeringsteknikken splitt-og-hersk?

Sorteringsalgoritmene

- Innsettingssortering (Insertion Sort)
- Shell Sort
- Flettesortering (Merge Sort)
- QuickSort
- Tellesortering (Counting Sort)

Skriv ditt svar her...

Format Words: 0

B **I** **U** x_1 x^2 | \mathcal{I}_x | | | $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ | Ω | | Σ |

Maks poeng: 10

6 Rekursiv funksjon

Skriv en rekursiv funksjon (Java: statisk metode) som tar inn en streng som representerer et ord, og finner ut om ordet er et palindrom. Et palindrom er et ord som blir likedan om det leses baklengs (fra høyre mot venstre). Eksempler på palindromer er ada, anna, rotor og regninger. Funksjonen din skal returnere True hvis ordet er et palindrom og False ellers.

Skriv ditt svar her...

1	
---	--

Maks poeng: 6

7 Hashtabell, innsetting

Sett inn elementene 7, 9, 15, 18, 17, 27 i hashtabellen under i den oppgitte rekkefølgen. Bruk modulo som hashfunksjon. Bruk kvadratisk prøving hvis det blir kollisjoner. Marker i tabellen under hvor hvert tall havner.

Finn de som passer sammen

	27	17	18	7	9	15	Tom
5	●	●	●	●	●	●	●
0	●	●	●	●	●	●	●
4	●	●	●	●	●	●	●
2	●	●	●	●	●	●	●
7	●	●	●	●	●	●	●
8	●	●	●	●	●	●	●
6	●	●	●	●	●	●	●
1	●	●	●	●	●	●	●
3	●	●	●	●	●	●	●

Maks poeng: 9

8 Om Hashtabeller

Definer følgende termer rundt hashtabeller, 3% hver

- fyllingsgrad
- hashfunksjon
- kollisjon

Skriv ditt svar her...

Format ABC

 | **B** *I* U \times_2 \times^2 | \mathbb{I}_x | \square \square | \leftarrow \rightarrow \circlearrowleft | $\stackrel{1}{=}$ $\stackrel{2}{=}$ | Ω $\#$ | \checkmark | Σ | \otimes

Words: 0

Maks poeng: 9

9 Hva er et tre

Hva er datastrukturen tre? Definer datastrukturen.

Skriv ditt svar her...

Format ABC

B **I** **U** x_1 x^2 | **T_x** | | | $\frac{1}{z}$ $\frac{a}{z}$ | Ω | | Σ |

Words: 0

Maks poeng: 6

10 Valg av datastruktur

Du skal lage et system for et bilverksted. Du har følgende spørninger:

1. Finn dataene om en bil basert på registreringsnummeret til bilen. Man oppgir alltid fullstendig registreringsnummer.
 2. Finn dataene om en kunde basert på etternavn, og eventuelt fornavn hvis flere kunder har samme etternavn. Her ønsker man gjerne å kunne skrive bare starten av navnet og få opp de som har navn som starter slik.
 3. Sjekk om verkstedet er opptatt på et bestemt tidspunkt (en bestemt time på en bestemt dag). Anta at verkstedet reserveres i blokker på en og en time. Er verkstedet ledig ønsker man ofte å reservere det på dette tidspunktet.
 4. Man ønsker ofte å få timene (både ledige og opptatte) tegnet ut i en ukeskalender. Da må man hente ut alle timene i den aktuelle uka.
 5. Du ønsker å lagre hvilke verkstedsbesøk et kjøretøy har hatt tidligere i en «historikk» datastruktur, som inneholder verksted_reservasjon innslag for alle tidligere verkstedbesøk. Du ønsker alltid å få ut det siste besøket øverst i lista siden dette er det mest relevante for neste verkstedbesøk.

Du har følgende klasser:

- Bil (Registreringsnummer, kundelID, merke, modell, historikk)
 - Kunde(kundelID, etternavn, fornavn, telefonnummer, epostadresse)
 - Verksted_reservasjon(dato, klokkeslett, registreringsnummer_bil, beskrivelse)

For hver klasse samt for «historikk» egenskapen til Bil, velg hvilken av datastrukturene fra pensum du ville ha valgt for å lagre objektene av denne typen. Datastrukturene du velger skal være så raske som mulig til å utføre spørringene 1 til 5. Begrunn valget ditt.

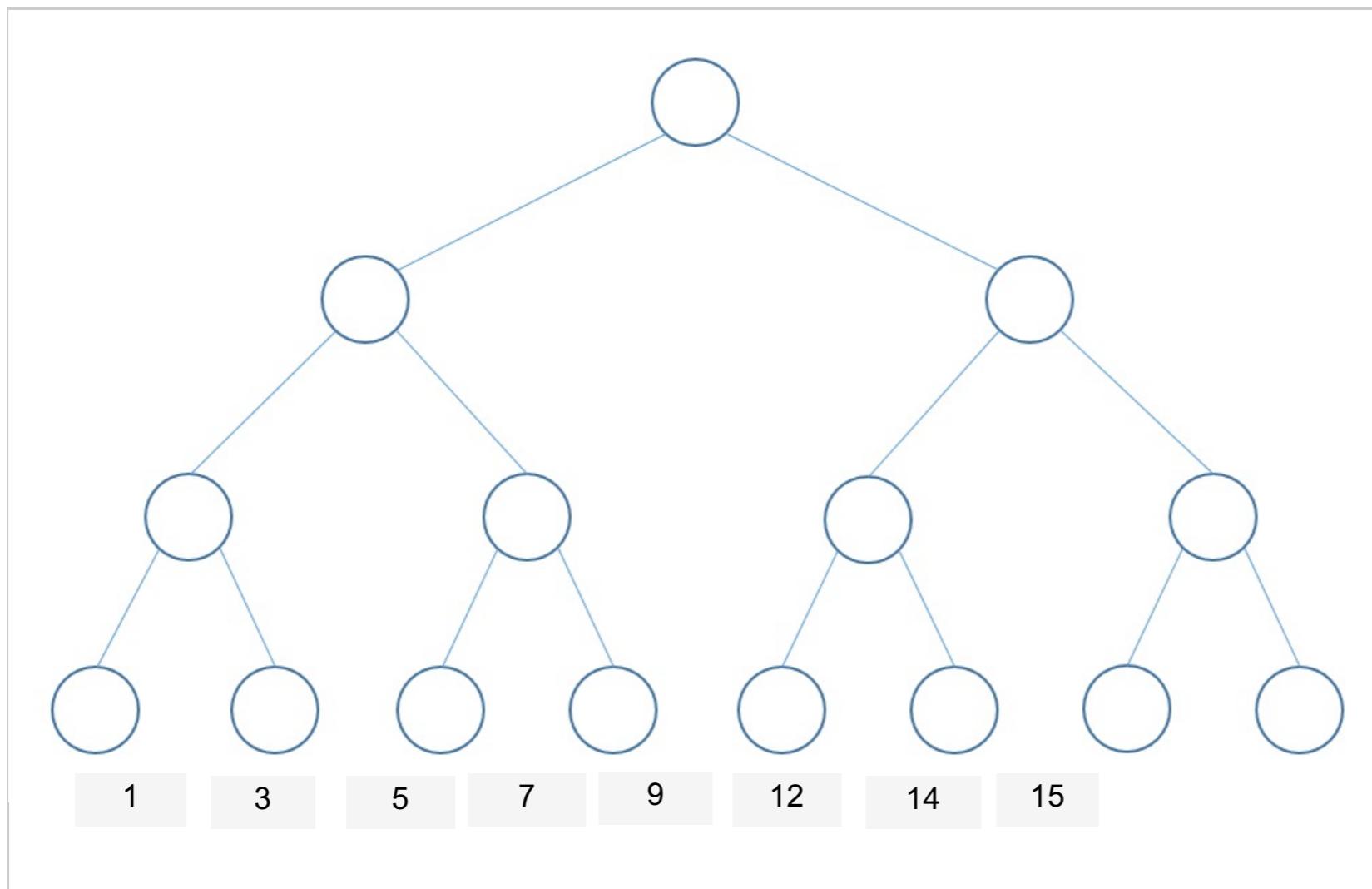
Skriv ditt svar her...

Maks poeng: 10

11 Haug: Innsetting

Start med en tom minimumshaug. Sett inn tallene 5, 7, 1, 9, 12, 3, 15, 14 i den rekkefølgen. Vis på figuren under hvordan haugen blir ved å trekke tallene inn i riktig node.

Flytt tallene inn i riktig node

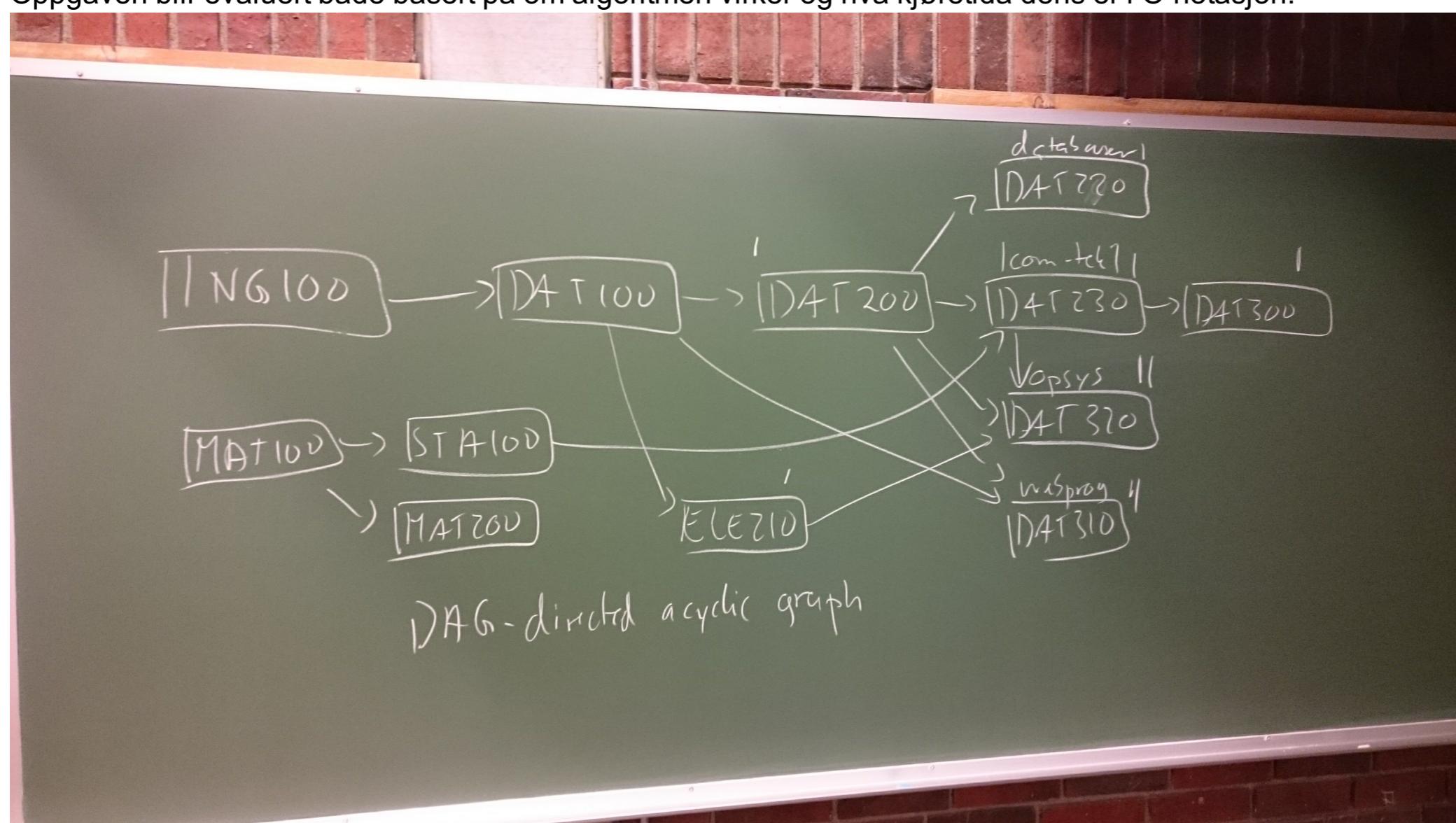
Maks poeng: 8

12 Grafalgoritme

Gitt en DAG over emner og hva de forutsetter. Skriv en algoritme for følgende problem: Gitt et emne, list ut alle emnene som du må ha tatt for å ta dette emnet, inkludert indirekte forutsetninger. Et eksempel på en indirekte forutsetning er hvis DAT220 forutsetter DAT200, og DAT200 forutsetter DAT100, så vil DAT220 indirekte forutsette DAT100. List ut alle emnene som det oppgitte emnet forutsetter. Rekkefølgen på emnene skal være en lovlig rekkefølge man kan ta emnene.

Du kan skrive algoritmen i pseudokode, Java kode eller Python kode. Kode for selve grafen er oppgitt under i Python og Java.

Oppgaven blir evaluert både basert på om algoritmen virker og hva kjøretida dens er i O-notasjon.

1

Graf, Python:

```

class Node:
    def __init__(self, verdi):
        self.verdi = verdi
        self.kostnad = None
        self.førre = None
        self.naboer = {}
# Plassbruk: Theta(V + E)
class NabolisteGraf:
    # Kjøretid O(1)
    def __init__(self):
        self.__nodeliste = []
    # Returnerer indeksen til noden i node-lista
    # O(1)
    def add_node(self, verdi):
        ny_node = Node(verdi)
        self.__nodeliste.append(ny_node)
        return len(self.__nodeliste)-1
    # Tar inn indeksene til fra-noden og til-noden
    # O(1)
    def add_edge(self, fra, til, vekt):
        self.__nodeliste[fra].naboer[til] = vekt
    # Returnerer en liste med indeksene til alle nabene.
    # Kjøretid Theta(antall naboer)
    def get_neighbours(self, node_indeks):
        naboliste = []
        for nabo in self.__nodeliste[node_indeks].naboer:
            naboliste.append(nabo)
        return naboliste
    # O(1)
    def get_weight(self, fra, til):
        if til not in self.__nodeliste[fra].naboer:
            return None
        return self.__nodeliste[fra].naboer[til]
    # O(1)
    def get_element(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].verdi
    # O(1)
    def get_kostnad(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].kostnad
    # O(1)
    def set_kostnad(self, node_index, kostnad):
        self.__nodeliste[node_index].kostnad = kostnad
    # O(V)
    def fjern_kostnader(self):
        for node in self.__nodeliste:
            node.kostnad = None
            node.førre = None
    def get_førre(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].førre
    def set_førre(self, node_index, førre_index):
        self.__nodeliste[node_index].førre = førre_index
    # O(1)
    def antall_noder(self):

```

```

    return len(self.__nodeliste)
def __len__(self):
    return self.antall_noder()

```

Graf. Java

```

public class Naboliste <E> implements KortesteVeiGraf<E> {
    private class Node {
        E element;
        HashMap<Integer, Integer> edges; // HashMap tilNodeIndex -> Vekt
        int kostnad;
        int forrige;
    }

    public Node(E element) {
        this.element = element;
        edges = new HashMap<>();
    }

    private ArrayList<Node> nodes;

    public Naboliste() {
        nodes = new ArrayList<>();
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */
    @Override
    public int addNode(E innhold) {
        Node nynode = new Node(innhold);
        nodes.add(nynode);
        nynode.kostnad = Integer.MAX_VALUE;
        nynode.forrige = KortesteVeiGraf.HAR_IKKE_FORRIGE;
        return nodes.size() - 1;
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */
    @Override
    public void addEdge(int fra, int til, int vekt) {
        if (fra >= nodes.size() || til >= nodes.size()) {
            throw new IndexOutOfBoundsException("Fra eller til er større enn antall noder");
        }
        Node fraNode = nodes.get(fra);
        fraNode.edges.put(til, vekt);
    }

    /*
     * Kjøretid O(antall nabover)
     *
     * Tett graf: Antall nabover er O(V)
     * Glissen graf: Antall nabover er O(1)
     */
    @Override
    public List<Integer> getNeighbours(int node) {
        Node fraNode = nodes.get(node);
        return new ArrayList<Integer>(fraNode.edges.keySet());
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */
    @Override
    public int getWeight(int fra, int til) {
        Node fraNode = nodes.get(fra);
        Integer vekt = fraNode.edges.get(til);
        if (vekt == null) return Graf.INGEN_KANT;
        return vekt;
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */

```

```
/*
@Override
public E getElement(int node) {
    return nodes.get(node).element;
}
@Override
public int getKostnad(int node) {
    return nodes.get(node).kostnad;
}
@Override
public void setKostnad(int node, int kostnad) {
    Node noden = nodes.get(node);
    noden.kostnad = kostnad;
}
@Override
public int getForrigePaaVeien(int node) {
    return nodes.get(node).forrige;
}
@Override
public void setForrigePaaVeien(int node, int forrige) {
    Node noden = nodes.get(node);
    noden.forrige = forrige;
}
@Override
public void reset() {
    for (Node noden: nodes) {
        noden.kostnad = Integer.MAX_VALUE;
        noden.forrige = KortesteVeiGraf.HAR_IKKE_FORRIGE;
    }
}
@Override
public int antallNoder() {
    return nodes.size();
}
}
```

Maks poeng: 10

13 Dijkstra's Algoritme

Skriv Dijkstra's Algoritme, i pseudokode, Python eller Java kode. Du kan bruke grafrepresentasjonen oppgitt under, som er lik den fra forrige oppgave.

Skriv ditt svar her...

Format | **B** *I* **U** \times_2 \times^2 | \mathbb{I}_x | | | $\frac{1}{z}$ $\frac{z}{z}$ | Ω | | Σ | ABC |

Words: 0

Graf, Python:

```
class Node:
    def __init__(self, verdi):
        self.verdi = verdi
        self.kostnad = None
        self.førre = None
        self.naboer = {}
# Plassbruk: Theta(V + E)
class Nabolistegraf:
    # Kjøretid O(1)
    def __init__(self):
        self.__nodeliste = []
    # Returnerer indeksen til noden i node-lista
    # O(1)
    def add_node(self, verdi):
        ny_node = Node(verdi)
        self.__nodeliste.append(ny_node)
        return len(self.__nodeliste)-1
    # Tar inn indeksene til fra-noden og til-noden
    # O(1)
    def add_edge(self, fra, til, vekt):
        self.__nodeliste[fra].naboer[til] = vekt
    # Returnerer en liste med indeksene til alle nabene.
    # Kjøretid Theta(antall naboer)
    def get_neighbours(self, node_indeks):
        nabolist = []
        for nabo in self.__nodeliste[node_indeks].naboer:
            nabolist.append(nabo)
        return nabolist
    # O(1)
    def get_weight(self, fra, til):
        if til not in self.__nodeliste[fra].naboer:
            return None
        return self.__nodeliste[fra].naboer[til]
    # O(1)
    def get_element(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].verdi
    # O(1)
    def get_kostnad(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].kostnad
    # O(1)
    def set_kostnad(self, node_index, kostnad):
        self.__nodeliste[node_index].kostnad = kostnad
    # O(V)
    def fjern_kostnader(self):
        for node in self.__nodeliste:
            node.kostnad = None
            node.førre = None
    def get_førre(self, node_index):
        return self.__nodeliste[node_index].førre
    def set_førre(self, node_index, førre_index):
        self.__nodeliste[node_index].førre = førre_index
    # O(1)
    def antall_noder(self):
        return len(self.__nodeliste)
```

```
def __len__(self):
    return self.antall_noder()
```

Graf. Java

```
public class Naboliste <E> implements KortesteVeiGraf<E> {
    private class Node {
        E element;
        HashMap<Integer, Integer> edges; // HashMap tilNodeIndex -> Vekt
        int kostnad;
        int forrige;

        public Node(E element) {
            this.element = element;
            edges = new HashMap<>();
        }
    }

    private ArrayList<Node> nodes;

    public Naboliste() {
        nodes = new ArrayList<>();
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */

    @Override
    public int addNode(E innhold) {
        Node nynode = new Node(innhold);
        nodes.add(nynode);
        nynode.kostnad = Integer.MAX_VALUE;
        nynode.forrige = KortesteVeiGraf.HAR_IKKE_FORRIGE;
        return nodes.size() - 1;
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */

    @Override
    public void addEdge(int fra, int til, int vekt) {
        if (fra >= nodes.size() || til >= nodes.size()) {
            throw new IndexOutOfBoundsException("Fra eller til er større enn antall noder");
        }
        Node fraNode = nodes.get(fra);
        fraNode.edges.put(til, vekt);
    }

    /*
     * Kjøretid O(antall naboer)
     *

     * Tett graf: Antall naboer er O(V)
     * Glissen graf: Antall naboer er O(1)
     */

    @Override
    public List<Integer> getNeighbours(int node) {
        Node fraNode = nodes.get(node);
        return new ArrayList<Integer>(fraNode.edges.keySet());
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */

    @Override
    public int getWeight(int fra, int til) {
        Node fraNode = nodes.get(fra);
        Integer vekt = fraNode.edges.get(til);
        if (vekt == null) return Graf.INGEN_KANT;
        return vekt;
    }

    /*
     * Kjøretid O(1)
     */
```

```
/*
@Override
public E getElement(int node) {
    return nodes.get(node).element;
}
@Override
public int getKostnad(int node) {
    return nodes.get(node).kostnad;
}
@Override
public void setKostnad(int node, int kostnad) {
    Node noden = nodes.get(node);
    noden.kostnad = kostnad;
}
@Override
public int getForrigePaaVeien(int node) {
    return nodes.get(node).forrige;
}
@Override
public void setForrigePaaVeien(int node, int forrige) {
    Node noden = nodes.get(node);
    noden.forrige = forrige;
}
@Override
public void reset() {
    for (Node noden: nodes) {
        noden.kostnad = Integer.MAX_VALUE;
        noden.forrige = KortesteVeiGraf.HAR_IKKE_FORRIGE;
    }
}
@Override
public int antallNoder() {
    return nodes.size();
}
}
```

Maks poeng: 10